

www.bedreinnemiljoforbarn.no

org.nr 984 097 824

Hovlandvegen 86, 2170 Fenstad

Tlf. 91537134

25 år 2021

Kristiansand/Fenstad 22. november 2021

Helse- og omsorgsdepartementet

Folkehelseavdelingen v/ Ekspedisjonssjef Elin Anglevik

Publikasjonen Helserådet må nå gi seg etter 29 år, på grunn av manglende finansiering

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn registrerer med undring og skuffelse at Helserådet, Norges bredeste faglige folkehelsepublikasjon, nå må gi seg etter 29 år. Neste nummer som kommer ut 6. desember er publikasjonens aller siste. Skuffelsen ligger i at kommunehelsen i Norge ikke lenger vil få **en** samlet publikasjon som gir kortfattet og effektiv fakta om folkehelsenyheter. Landets kommuneleger har spart mye kostbar tid på å få det nyeste, det viktigste, uten «fake news» og ikke minst en publikasjon som gir det korrekte folkehelsebildet samlet på et sted. Undringen ligger i at det ikke er mye midler det er snakk om, for å holde Helserådet i gang. Midlene er små i forhold til effektiviteten det gir hos helsetjenesten i Norge. Ønsker Helse- og omsorgsdepartementet virkelig at Helserådet legges ned, med de konsekvenser dette får for formidlingen av faglig oppdatering til helsetjenesten i kommunene?

I 2019 fikk Anders Smith tildelt Karl Evangs Folkehelsepris for lenge å ha jobbet for bedre folkehelse og helsetjeneste gjennom kunnskap, kunnskapsformidling og kritisk tenkning.

Begrunnelsen i 2019 var:

«Nær 100 års samlet innsats for en bedre helsetjeneste og folkehelse ble feiret da Anders Smith og Andrew Oxman torsdag ble tildelt Karl Evangs folkehelsepris. Prisivinnerne har begge bidratt til systemer, strukturer og kanaler som hjelper helsetjenesten – og alle oss andre – til å navigere bedre i den overveldende flommen av informasjon.

Årets pris er virkelig en hederspris, sier helsedirektør Bjørn Guldvog. Den går til to nå godt voksne ildsjeler som har vært helt sentrale bidragsytere i oppbygningen av den fantastiske helsetjenesten vi har i dag.

Overskriften for begge prisvinnernes yrkesliv har vært kunnskap, kunnskapsformidling og kritisk tenkning. De har begge fra de var nyutdannede leger tidlig på 70-tallet på hvert sitt vis bygd systemer og kanaler for å samle, dele og tilgjengeliggjøre kunnskap – for å gjøre helsetjenesten bedre, for en bedre folkehelse og for å sette folk i stand til å ta informerte helsevalg.

De har begge gjort oss alle klokere, mer oppdaterte og kompetente på hvert sitt område, sier Guldvog. Den innsatsen de gjør er uvurderlig når vi vet at alle råd ikke er like gode, all forskning må vurderes kritisk, og alt må veies og vektes systematisk.»

Om Anders Smith sier Helsedirektoratet

«Anders Smith har gjennom hele sitt yrkesliv bidratt til å gi retning og innhold til det brede tverrsektorielle folkehelsearbeidet i Norge. Han var i en årrekke kommunelege og fylkeslege, og seinere seniorrådgiver og avdelingsdirektør i Helsedirektoratet. Han har de siste årene vært redaktør for fagområdet samfunnsmedisin og folkehelse på Helsebiblioteket.no, og har siden 1993 utgitt Helserådet, et nettmagasin som gjengir aktuelt stoff om folkehelse med anslagsvis 5000 faste lesere. Det er kanskje mer enn noensinne gull verdt – når flommen av informasjon, forskning og kunnskap kan bli uoverkommelig for noen og enhver.»

Selv sier redaktør Anders Smith dette i sitt nest siste nummer av Helserådet den 15. november 2021:

«Drømmen om Helserådet for alle! brast. 'Helserådet' nedlegges. Da Folkehelseinstituttet, av økonomiske årsaker, sa opp alt samarbeid om 'Helserådet' pr. 1.7.2020, hadde undertegnede ikke noe annet å gjøre enn å nedlegge bladet, i hvert fall for en stund. Det kom mange reaksjoner på dette og på FHI's behandling av 'Helserådet' i den forbindelse. På denne bakgrunnen bestemte jeg meg mot slutten av året for å gjenoppta utgivelsene hvilket ble godt mottatt av mange.

Finansieringen skjedde nå ved at alle tidligere mottagere ble invitert til å tegne et betalingsbasert abonnement pluss at jeg skjøt inn noen ekstra midler som jeg hadde mottatt i forbindelse med tildelingen av Karl Evang-prisen i mai 2019. Dagens nummer av 'Helserådet' er nr. 16 i 2021. Antallet ordinære artikler som er blitt formidlet dette året, er 637 pluss at vi i hvert nummer har hatt lenker eller henvisninger til alle relevante artikler fra Kommunal Rapport. I de to foregående numrene hadde vi i nr. 14/21 en oversikt over alle emnene i 'Helserådet' og i nr. 15/21 en oversikt over alle de kildene vi har benyttet oss av. Selv synes jeg, i all beskjedenhet, at den karakteristikken som noen har gitt oss, nemlig at vi er «Norges bredeste folkehelsepublikasjon», kan være dekkende.

Etter at betalingsordning ble innført, sank abonnementstallet, ikke uventet. Med abonnementstall på noen få hundre, ble det vanskelig å få økonomien til å gå rundt. Søknader til 3 folkehelserelaterte foreninger gav bare ett positivt svar. Det var fra NEMFO (Nettverk for Miljørettet folkehelsearbeid). Men mer betenkelig syntes vi det var at en større del av den tidligere leserkretsen ikke lenger mottok all den viktige og nyttige informasjonen som ble formidlet. Jeg fikk høre at mange lesere, etter at FHI for vel fem år siden gjorde bladet gratis for alle, hadde trodd at bladet «alltid» ville

være gratis. For oss ble det således et spørsmål om det var «bryet verdt» å fortsette utgivelsene i 2022, da også tatt i betraktning det ganske omfattende og kostbare arbeidet vi hadde med fakturering og innbetalinger av abonnementsavgiften.

På denne bakgrunnen søkte vi i september tre myndigheter i den sentrale helseforvaltningen samt én myndighet innen den sentrale kommunalforvaltningen om et bidra på kr. 48.000 fra hver, basert på beregnede samlede produksjonskostnader på kr.192.000 for året 2022. Vi gjorde dette for å kunne produsere og gjenoppta gratis distribusjon av 'Helserådet' til mellom 5000 og 6000 mottagere/lesere hver gang og de som senere måtte ønske å motta bladet. Vi har bare fått ett svar på disse fire søknadene. Det var negativt. De andre tre har ikke svart på henvendelsen. På dette grunnlag har jeg ikke noe annet å gjøre enn å nedlegge 'Helserådet'.

Siste nummer blir utgitt 6. desember. Det er med vemod og beklagelse at jeg må meddele dette. Hilsen Anders Smith redaktør (ande-smi@online.no)

<https://www.helsebiblioteket.no/samfunnsmedisin-og-folkehelse/helseradet>

NFBIB er undrede til at helsemyndighetene v/ HelseDirektør Bjørn Guldvog sier: «*Det er kanskje mer enn noensinne gull verdt – når flommen av informasjon, forskning og kunnskap kan bli uoverkommelig for noen og enhver*» samtidig med at de ikke finansierer Helserådet slik at det kan fortsette. Vår mening er at ved å spare et beløp på ca. 192.000 i året, så mister kommunehelsetjenesten en effektiv informasjonskilde som høyst sannsynlig gir effektivitet og besparelse langt utover kostnaden.

NFBIB har selv hatt gleden av å følge Helserådets folkehelseformidling i vårt 25 årige virke. Mye godt fakta stoff er formidlet av Helserådet om folkehelse fra spedbarnstiden til livets modne fase. Vi kan nevne spesialnumrene om Inneklima, som i praksis fungerer som «leksikon» hvor kommunehelsetjenesten kan slå opp i og finne nødvendig kunnskap. Eksempelvis er søkemotoren hos Helserådet viktig for helsepersonell i deres søken etter fagartikler/fagkunnskap, nå når vi oversvømmes av mer eller mindre useriøse artikler.

NFBIB tror at et manglende svar til Helserådet om videre finansiering av utgivelsen av Norges bredeste faglige helsepublikasjon, beror på en misforståelse eller et stort tidspress. Vi tror at det ligger stor vilje i å finansiere Helserådets videre utgivelser og vi oppfatter at Helse- og omsorgsdepartementet ønsker å formidle viktig folkehelsekunnskap også inn i fremtiden.

NFBIB ser frem til å høre fra departementet slik at stopp kan unngås.

Med vennlig hilsen

Styret i Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn

Tore Andersen, leder

Marianne Bjerke, Jan Vilhelm Bakke, Finn Levy og Rolf E. Hoaas